

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. XXVII. Perusina Sedilis Seu Scamni. Concessio sedilis in certo loco Ecclesiæ, An fieri possit per Prælatum inferiorem, sæcularibus irrevocabiliter; Et quatenus fieri possit, an censeatur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

adeſt quædam juris reſiſtentia expreſſa & poſitiva, quæ ceſſante privilegio Apoſtolicò, vel immemorabili, vitiet quancumque contrariam poſſeſſionem & obſervantiam, cum plus, vel minus circa dignitatem vel poteſtatem, eam quidem alteret, ſed non omninò corruptat.

Tunc enim dicta diſtinctio inter feudatarios dignitatis veros, ac abuſivos in propoſito intrare videretur, quando dicti feudatarii majores & dignitatis veræ, de facto hujusmodi præeminentialem concuſum cum Episcopis præſtarent, ita ut illa comparatio ſolis & lunæ, quæ in diſco cap. ſolita de majoritate & obedientia datur inter Papam tanquam ſupremam poteſtatem Eccleſiaſticam, & Imperatorem tanquam ſupremam poteſtatem temporalem, & de cujus praxi in propoſito Throni elati, occasione Concilii Ferrarienſis, habetur apud *Alto grad. dicto conſ. 1. num. 19.* caderet inter Episcopos & hujusmodi Principes ſeu feudatarios; At in Italia id fortè non præſtatur, neque hujusmodi Principes abſoluti in eorum præſentia de facili admittunt hujusmodi praxim; Et conſequenter, eadem diſcretiva, ſeu proportionata comparatio, non omninò incongruè cadere videtur inter Episcopos & hujusmodi titulos quamvis ſubditos, ac jura ſupremi Imperii & Principatus non habentes, dum in alio non eſt practica-bilis.

Potiſſimè verò attento more Regionis & in Regno Neapolitano, ubi ob Episcopatum nimiam frequentiam nimiamque paupertatem, tam in reditu, quam in territorio, iſta dignitas, quamvis de jure ſit magna, & quoad ordinem ſit eadem, ac illa Archiepiscoporum *Coloniens. Trevirens. Moguntinens. Salisburgens. Pariſienſ. Toletan.* & ſimilium, De facto tamen videtur in quadam modica exiſtimatione, Tum ob nimiam frequentiam, & paupertatem ut ſuprà, unde propterea frequentius hujusmodi dignitates penès perſonas nimium privatae fortunæ & inferioris ſtatus in natalibus, litteratura, & opibus eſſe ſolent, Tum etiam ob magnam ſubordinationem, quam diſcretivè ad reliquas Provincias & Mundi partes habent Sacris Congregationibus, aliſque Romanæ Curia Tribunalibus, ac etiam Nuntio Neapolis, ejuſque Officialibus ac aliis Apoſtolicis Commiſſariis (Et utinam, non etiam magnam, ipſiſmet Baronibus, aliſque Magiſtratibus inferioribus) unde propterea dici non poteſt adeſſe magnam incongruentiam, quod hujusmodi Titulati, qui ut pluriſimum ſunt Magnates, atque de facto longè majorem ſine comparatione habent potentiam & exiſtimationem, majoremque faciunt figuram, obtineant hanc præeminentiam, quam obtinent hujusmodi Episcopum iſtorum Prælatione, Quæ tamen omnia dicebam in ſola ratione diſcretiva, relinquendo integrum locum veritati, ac judicio S. Congregationis.

Ponderando in idem ea quæ ut ſuprà inſinuantur de dignitatibus Archidiaconi, & Archipreſbyteri Cathedralis, quoniam hodierni Archidiaconi, & Archipreſbyteri ſunt tales potiùs abuſivè, utpotè deſtituti illis juridiſtionibus & præeminentiis quas priùs habebant tanquam Vicarii nati Episcoporum in temporalibus, & ſpiritualibus reſpectivè ita ut ſint quædam imago, & figura antiquorum Archidiaconorum, & Archipreſbyterorum, ut in *Parmen. diſc. 20.* & tamen quo ad aliquas honorificas præeminentias, illas juxta Eccleſiarum & Regionum conſuetudines adhuc retinent; Ita à pari,

quamvis hujusmodi hodierni Principes, Duces, Marchiones, & Comites dicti Regni ſint potiùs quædam imago ſeu figura illorum Principum, Ducum, Marchionum, & Comitum, qui ante Regii nominis introductionem ibi aderant, vel etiam poſtea in jure ac figura Principum magis quam Baronum, juxta ea quæ in propoſito introductionis uſus feudorum & Baronum in eodem Regno habentur in *Meſevitana ſeu Valentina habitus hoc eod. titul. diſc. 22.* non tamen implicat, ut juxta Regionum morem ſi non habent eam potentiam & exiſtimationem, habeant tamen aliquas dictæ prioris dignitatis reliquias, & honorificentias.

N. que in hac materia tutum eſt argumentum à potentia ſeu exiſtimatione de facto, ſeu majori vel minori ſubordinatione alteri Superiori, Quoniam ſi de facto faciamus comparationem inter Archiepiscopos, & Episcopos Germaniæ, Hiſpaniæ, Galliæ, Poloniæ, ac iſtos miſerabiles Archiepiscopos & Episcopos Regni Neapolitani, ſive reſpectivè inter Metropolitanarum & Cathedralium Eccleſiarum Dignitates, & Canonicos, utique de facto minor eſt iſtorum Archiepiscoporum, Episcoporum, vel Canonicorum ſtatus, & conditio comparativè ad illos, quàm ſit hujusmodi Titularorum comparativè ad dictos feudatarios Dignitatis veræ; Et tamen eadem honorifica, præeminentia, ac caremoniales tractationes quibus dicti magni Archiepiscopi & Episcopi vel Dignitates & Canonici gaudent in eorum Eccleſiis, obtinentur per iſtos ad eò inferioris ſtatus Archiepiscopos, & Episcopos vel Dignitates & Canonicos in eorum Eccleſiis, quia data proportione eadem eſt dignitas quoad hæc caremonialia, igitur aſſiſtit mos Regionis, ob quem eſſet ſcanſalū ubi non videtur quod urgeat tanta exorbitantia, qualem primo aſpectu, & procedendo cum uſu, & moribus iſtius partis Italiae Superiores apprehendunt, cum totum conſiſtere videatur in uſu & moribus Regionis.

PERUSINA SEDILIS

SEU

SCAMNI,

PRO

PP. S. DOMINICI PERUSIÆ

CUM

COMITISSA CATHARINA
DE ODDIS.

Casus diſputatus in Sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium, & reſolutus pro PP.

Conceſſio ſedilis in certo loco Eccleſiæ, An fieri poſſit per Prælatum inferiorem, ſæcularibus irrevocabiler; Et quatenus fieri poſſit, an cenſeatur perſonalis extinguenta cum ipſa perſona, vel ſit ceſſibilis, ſeu tranſmiſſibilis, etiam in extraneos.

S V M M A R I U M.

- 1 *FActi ſeries.*
- 2 *Conceſſiones Sedilis in Eccleſia an ſint revocabiles, vel è converſo irrevocabiles, & tranſmiſſibiles, ad ſunt opinioniones hinc inde.*
- 3 *De adminiculis denotantibus conceſſionem eſſe perſonalem.*

- 4 An Prælati inferior possit facere has concessiones.
 5 De circumstantiis reddentibus has prærogativas & concessiones irrevocabiles.

DISC. XXVII.

Um in Ecclesia S. Dominici Petriæ, ad instar Urbis, & ferè omnium aliarum Civitatum, quidam locus particularis destinatus esset vulgò Ergastulum nuncupatus, in quo Matronæ, aliæque mulieres à viris distinctæ in Banchis seu sedilibus, concionibus, aliisque Divinis assisterent, casus præbuit, quod Marchionissa Tassone viduæ Ferrariensis in gravi ætate constitutæ ac satis qualificatæ Matronæ in prædicta Civitate domicilium eligenti, Prior & Fratres dictæ Ecclesiæ, facultatem concesserunt, ex quadam singulari prærogativa, collocandi ejus banchum, seu sedile extrâ dictum Ergastulum, propè Altare majus, Quod banchum in actu illud collocandi, eadem Marchionissa coram pluribus testibus, dixit Priori & Fratribus donare post ejus mortem, verisimiliter ob ejus gravem ætatem breviventuram, cujus tamen contrarium eadem servavit, quoniam morti proxima in codicillis banchum prædictum reliquit Comitissæ Catharinæ de Oddis, quæ à Vicario Generali mandatum illicd obtinuit capiendi ejusdem banchi possessionem, ut de facto sequutum fuit.

Hinc proinde recurrentibus dictis PP. ad Sacram Congregationem Episcoporum & Regularium, eisque adherentibus etiam aliquibus dictæ Civitatis Matronis ægreferentibus in conceivendam singularem prærogativam, quam in extera, sene, & ita qualificata Matrona toleraverant, Assumptaque desuper disputatione, Scribens pro dictis Patribus in congressu Advocatorum desuper habito pro causæ directione, mea erat sententia, quod duæ constitui deberent inspectiones (ut cæteris adherentibus sequutum fuit,) Unam scilicet circa dominium & pertinentiam banchi materialis ratione donationis, quam dicta Marchionissa fecerat Patribus in ipso actu collocandi, Altera verò circa Jus retinendi idem banchum in eo situ invitis Patribus, quamvis de dicta donatione non constaret, vel ea tanquam causa mortis revocari poterit, ita ut banchum materiale esset de dominio Comitissæ ætericis.

Licet enim aliqui ex hujus partis defensoribus, ut strictius referendo superflua, juxta satis laudabilem Curie styli procederetur, essent in voto negligendi primum punctum super dominio & pertinentia banchi materialis, modici & contemptibilis valoris, cum super ea gravior caderet quaestio, an donatio esset causa mortis, vel inter vivos, dum sub mentione mortis, atque post illam, Marchionissa juxta testium depositiones donare banchum Patribus professæ erat; Nihilominus mea sententia fuit, quod satis in hoc puncto insistendum esset, non quidem pro utilitate obtinendi banchum materiale, sed principaliter pro regulanda natura concessionis situs, declarandaque voluntate, tam concedentis, quam recipientis, ut scilicet aliud concedi vel respectivè recipi non fuerit in utriusque partis animo, quam quoddam jus personale, cum vita recipientis extinguendum, Hinc proinde dicebam opus non esse assumere ex professo quaestio-

Card. de Luc. de jurisd. c. & Præminent.

nem, in qua principaliter alterius partis defensores cum copiosis allegationibus infestebant, An scilicet, stante mentione mortis, donatio censenda esset potius causa mortis & revocabilis, utpotè ejus substantia in tempus mortis collata, vel potius inter vivos irrevocabilis ab initio perfecta, dilata solum executione in tempus mortis, de qua mentio facta sit, ex plenè deductis in materia post alios per Merlin. dec. 664. aliàs decis. 9. par. 7. rec. & per Roias decis. 304. & habetur sæpius actum sub tit. de donationibus; & sic non pro inducenda donatione tanquam novo contractu translato domini de uno in alium, sed ut dictum est, pro declaratione animi circa ipsum principalem actum concessionis situs, seu facultatis habendi dictam specialem prærogativam.

Et hinc resultare quoque dicebam magis planam resolutionem secundæ inspectionis, quoniam quicquid de illa esset in mero puncto juris, an scilicet ex hujusmodi concessionibus acquiratur Jus irrevocabile, vel transmissibile, de quo pro affirmativa latè Gion. ignon. conf. 8. vol. 2. & Clarin. controv. 119. & seq. ac alii relati per Dianam part. 10. resol. moral. tract. 16. resol. 64. ubi latè & dictis auctoritatibus confutatis, contrariam sententiam veriolem probat, atque ad contrariam respondet, Attamen omnem dubitationem ita in præsentem cessare dicebam ex facti circumstantiis, quæ primariò in causarum decisionibus attendi debent, cum per eas cessare dicatur illa ambiguitas, quæ aliàs in solo puncto juris & abstractè examinando articulum subesse potest.

Ponderanda ergò dicebam in simul & unitim, cum consueta regula, ut singula qua non profunt, &c. facti adminicula istam veritatem clarè suadentia; Primò nempe jam dictum resultans ex verbis per concessionariam in ipso actu collocandi banchum prolatis, quod brevis esse deberet fruitio dicti banchi post ejus mortem ipsi Patribus remansuri, quæ verba, ut dictum est, attendenda esse observabam, non tanquam inductiva donationis & contractus, sed tanquam declarativa voluntatis utriusque partis super vitalitia concessionis, quasi quod banchum prædictum tanquam Ecclesiasticis usibus destinatum, cessante concessionis per mortem concessionariæ, de consequenti remaneret penes eandem Ecclesiam ejusque Religiosos; Secundò ex qualitate personæ dictæ Marchionissæ, Tum quia senex, & de successore sanguinis desperata, ita ut de successiva servitute verisimiliter cogitatum non sit per concedentes aliàs non concessuros, Tum fortius, quia erat forensis, undè non intrabant illæ æmulationis, ac dissensionum, & scandalorum rationes, quæ inter cives æqualitatem prætendentes ex hujusmodi singularibus prærogativis frequenter oriri solent.

Tertiò quia juxta receptum axioma, voluntas in dubio regulanda est à potestate, quæ in inferiori Prælati locali tolerabilis videtur quoad hujusmodi benevolas honorificas concessiones ex merito personali factas personæ seni & qualificatæ modico tempore duraturas, tractumque successivum non habentes, Secus autem in perpetuis & transmissibilibus ad personas ignotas & non cogitatas, cum tunc esset species servitutis ac alienationis, quæ cuicumque Prælati sine solemnitate & causa prohibita est, multo magis istis inferioribus Prælati localibus Religionis Sancti Dominici, quibus vel sine placito Patris Generalis, vel talem sine con-

H h 3

4 sensu Capituli Conventualis, aut trium Patrum
diferetorum nihil statere licitum est, *Donat. in pra-*
xirerum regular. tom. 2. part. 3. tract. 10. quest. 10.
num. 3. cum sequent. ex quibus omnibus simul jun-
ctis, omnem quaestionem cessare dicebam ex solo
facto ac defectu voluntatis absque necessitate as-
sumendi inspectionem juris, Cujus etiam solo
puncto attento, adhuc probabilius videbatur, re-
spondendum esse pro precaria, & quodcumque
revocabili concessione, ut de hujusmodi concessio-
num qualitate plenè probatur apud *Dianam loco ci-*
tato, ubi in specie confutatur *Ciarlin. Gionagnon.*
& cæteri, Atque hanc opinionem esse recepram per
eamdem Sac. Congregationem Episcoporum &
Regularium in hac disputatione justificabam ex
pluribus ejus declarationibus, quas dabam collectas
per *Nicolium* & alios hujusmodi Collectores.

Ponderando, ultra deducta apud *Dianam*, quod
in casu *Ciarlini dicta contro. 119.* quaestio erat in-
ter duos privatos invicem contendentes de situ
magis vel minus digno, ita ut Ecclesia non esset in
causa, minùque de ejus jure vel præjudicio age-
retur; *Gionagnon. autem dicto consil. 8. vol. 2.* lo-
quitur de possessione, quam ab antiquissimo tem-
pore habebat in Ecclesia *Carpi* nobilissima familia
Pia, ita retinendo aliquas reliquias antiqui domini
loci, undè plura concurrebant, quæ dictam præ-
tensionem probabilem reddebant, Primò nempe
5 antiquitas temporis, quæ etiam in facultativis est
fatis considerabilis, ut in *Majoricen. celebrationis*
Missarum 28. Junii 1652. & 24. Januarii 1653. Bi-
chio, decis. 186. & 380. par. 11. recent. Secundò
dicta circumstantia, quod hæc possit esse præro-
gativa retenta in signum antiqui domini, quod
fertur hanc familiam habuisse illius loci, Et tertio
quod non immutabatur qualitas personarum, ne-
que agebatur de transferendo vel transmittendo
jus in extraneos ac diversum personarum genus; In
præsentem autem agebatur de facto recenti cum ni-
mia rationis diveritate inter ipsam concessionariam
& eos in quos transmitti prætendebatur; Atque ita
justè per Sacram Congregationem Episcoporum
& Regularium resolutum fuit.

ROMANA INDULTI
SEU
EXEMPTIONIS,
PRO
PETRO MARTINEZ
ARCHIEPISCOPO PANOR-
MITANO,

Discursus seu Consilium pro veritate.

Præeminentiæ, exemptiones, aliaque pri-
vilegia competentia alicui Tribunali, ejus-
que Officialibus, An competant illi, qui e-
lectus ad officium, antequam adimpleat
adimpleri solita, atque ad Tribunal seu
Collegium admittatur, per eundem Prin-
cipem transferatur ad majus officium seu
dignitatem; Et in specie de privilegiis con-
cessis Auditoribus Rotæ; An competant
ei, qui electus Rotæ Auditor, antequam
sedeat in Tribunali, creatur Episcopus.

- 1 *Acti series, & de privilegiis Auditorum Rotæ,*
- 2 *Gratia Papa quando dicitur perfecta.*
- 3 *Princeps per concessionem dicitur transferre illicd
dominium & possessionem etiam sine traditione.*
- 4 *Beneficium vacat per obitum provisi, licet provisio
non esset effectivata.*
- 5 *An per aliquam clausulam gratia dicatur condi-
tionalis, & quando conditio percutiat substan-
tiam gratia.*
- 6 *Declaratio non continet novam dispositionem.*
- 7 *Conditio per legitime impeditum habetur pro im-
pleta.*
- 8 *Nova dignitas superveniens non tollit privilegia
competentia prima dignitati ex hoc non pos-
sessa.*
- 9 *Auditorum Rotæ facti Episcopi retinent privilegium
Auditorum, & gaudent privilegiis etiam quæ ad
gratias expectativas ante Auditoratum.*
- 10 *Declarantur conclusiones, de quibus numero 2.
& 3. ut non procedant in officiis habentibus an-
nexam administrationem, in quibus dicitur
quis officialis ex die admissionis.*
- 11 *Privilegia dantur Auditoribus Rotæ in præmium
laborum.*
- 12 *Enumerantur plures electi in Auditores Rotæ, qui
tales non fuerunt, præsertim Decius.*
- 13 *Declaratur conclusio, de qua etiam numero 2. & 3.
ut electus ad officium illicd dicatur talis.*
- 14 *An sola electio seu nominatio admisa per Papam,
de facto antem non effectivata consumat tur-
num.*

DISC. XXVIII.

Nter alia Indulta Apostolica *Rota*
Romana ejusque Auditoribus con-
cessa, illud præsertim continetur in
Constitutione 13. Clementis VII. §. 1.
§. 14. quod quando ad Ecclesias
promoventur, eis concedantur ex-
peditiones Episcopatus gratis. Cùm igitur Petrus
Martinez ad nominationem Regis Catholici pro
Corona Aragoniæ, per consuetas literas in forma
Brevis electus, ac deputatus esset in Rotæ Audito-
rem, atque præsentatis dictis literis in Tribunali se
pararet ad consuetas disputationes tam publicas,
quàm privadas, aliaque cœpisset adimplere, quæ
ex Apostolicis Constitutionibus vel consuetu-
dine adimplenda sunt, priusquam ad Colle-
gium cooptetur, atque ad vorandum admitta-
tur, Ad ejusdem Regis nominationem, creatus
fuit Archiepiscopus *Panormitanus*, Undè propte-
reà orta est controversia cum Officialibus Cancel-
lariæ, An in expeditione Bullarum dicti Archiepis-
copatus gaudere deberet dicta exemptione, qua Ro-
tæ Auditores potiuntur; Cùmque idem Petrus de-
super meum experisset consilium, unà, cum apud
me recolendæ memoriæ Gaspere de Sobremonte,
de quo habetur mentio in *Romana Bulla Baronum*
sub titulo de feudis ad materiam illius Bulla disc. 73.
Pro veritate respondi, magnam contra eum sentire
difficultatem, Verùm edita pro eo informatione
more Advocati, cum qua probabam dictæ exemp-
tionis competentiam, id causavit satis honestam
concordiam eidem proficuum, solvendo emolu-
menta dimidiata & fortè minus.

scri-